

Nr 3 A.

Godkänd av Första kammaren den 8 april 1926.

Godkänd av Andra kammaren den 10 april 1926.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna för budgetåret 1926—1927 under riksstatens tredje huvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande nr 3.)

TILL KONUNGEN.

A. Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1926 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1926—1927 har Eders Kungl. Maj:t i avseende å tredje huvudtiteln, innefattande anslagen till utrikesdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden nämnda dag) att *dels* fastställa antalet ordinarie befattningshavare vid utrikesdepartementet enligt framlagt statförslag, *dels* medgiva, att befattning i lönegraden A 2, tillhörande utrikesdepartementets stat, må disponeras för extra sändebuds- eller generalkonsulspost i utlandet i samband därmed att till utrikesrepresentationen hörande befattning i samma lönegrad å extra stat användes för avdelningschefstjänst i departementet, *dels ock* i riksstaten sänka det ordinarie förslagsanslaget till departementet, nu 466,000 kronor med 31,600 kronor till 434,400 kronor.

Beträffande denna framställning kommer riksdagen framdeles att anmäla sitt beslut.

2:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till uppehållande av en *speciell handelsavdelning inom utrikesdepartementet* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 30,000 kronor.

3:o) Beträffande Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 3) rörande anslaget till övergångsslat för utrikesdepartementet kommer riksdagen att framdeles anmäla sitt beslut.

B. Sveriges representation i utlandet.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att *dels* besluta indragning från och med den 1 juli 1926 av den ordinarie kanslistbefattningen vid generalkonsulatet i Shanghai,

dels besluta upprättandet från och med den 1 juli 1926 vid generalkonsulatet i Shanghai av en ordinarie vicekonsulsbefattning, tillhörande lönegraden B 26, med ett ortstillägg av 6,600 kronor,

dels medgiva att ortstillägg må från och med den 1 juli 1926 utgå till sändebudet i Washington med 40,000 kronor,

dels bestämma att från och med den 1 juli 1926 skall till sändebudet i Washington såsom ersättning för uppvärmning och belysning av beskickningsfastigheten därstädes utgå 3,000 kronor,

dels medgiva att Eders Kungl. Maj:t må göra de omflyttningar av befattningshavare i lönegraderna B 30, B 26 och B 21 mellan de i staten för ortstillägg angivna platser, som i sammanhang med befordringar kunna finnas påkallade, ävensom i samband härmed inom ramen för de i sagda stat angivna ortstilläggsbelopp göra de jämkningar i de fastställda ortstilläggen, som må betingas av dylik omflyttning,

dels ock sänka det ordinarie förslagsanslaget beskickningar och konsulat, nu 1,624,000 kronor, med 8,600 kronor till 1,615,400 kronor.

Med hänsyn till den betydande utökning, som under de senaste åren ägt rum i fråga om Sveriges representation i utlandet, måste riksdagen ställa sig tveksam inför varje fråga om uppförande å ordinarie stat av ytterligare befattningar vid beskickningar och konsulat. Då emellertid för anställandet av en vicekonsul vid generalkonsulatet i Shanghai, enligt vad utredningen i ärendet ger vid handen och vad riksdagens vederbörande utskott ytterligare inhämtat, starka skäl kunna anföras, och då åtgärden dessutom kan förväntas medföra vissa besparingar å kostnaderna för utrikesrepresentationen, har riksdagen ansett sig böra bifalla framställningen i denna del.

Eders Kungl. Maj:ts förslag att i samband med upplåtandet av fri bostad åt chefen för beskickningen i Washington sänka ordinarie ortstillägget från 45,000 kronor med endast 5,000 kronor till 40,000 kronor kan riksdagen däremot icke bifalla. Då förmånen av fri och därtill fullt möblerad bostad icke torde kunna värderas till lägre belopp än 10,000 kronor, har riksdagen ansett att nämnda ortstillägg icke bör bestämmas högre än till 35,000 kronor. Härvid synes jämväl böra uppmärksammas, att beskickningschefen enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle tillerkännas ett belopp av 3,000 kronor årligen för uppvärmning och belysning av beskickningsfastigheten. Genom sistnämnda förslag, mot vilket riksdagen icke funnit anledning till erinran, beredes beskickningschefen en ytterligare förmån. Riksdagen vill emellertid hava uttalat, att, om er-

förenheten verkligen skulle visa, att beskickningschefens sammanlagda avlöningsförmåner med den av riksdagen beslutade nedsättningen i det ordinarie ortstillägget under nuvarande prisförhållanden i Washington äro väl knappa, Eders Kungl. Maj:t icke lär sakna utväg att från anslaget till extra ortstillägg bereda beskickningschefen erforderlig avlöningsfyllnad.

Vad Eders Kungl. Maj:t i övrigt beträffande förenämnda anslag föreslagit, har riksdagen ansett sig böra bifalla.

Anslaget till beskickningar och konsulat har alltså sänkts från 1,624,000 kronor med 13,600 kronor till 1,610,400 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen

dels beslutat indragning från och med den 1 juli 1926 av den ordinarie konstlistbefattningen vid generalkonsulatet i Shanghai,

dels beslutat upprättandet från och med den 1 juli 1926 vid generalkonsulatet i Shanghai av en ordinarie vicekonsulsbefattning, tillhörande lönegraden B 26, med ett ortstillägg av 6,600 kronor,

dels medgivit att ortstillägg må från och med den 1 juli 1926 utgå till sändebudet i Washington med 35,000 kronor,

dels bestämt att från och med den 1 juli 1926 skall till sändebudet i Washington såsom ersättning för uppvärmning och belysning av beskickningsfastigheten därstädes utgå 3,000 kronor,

dels medgivit att Eders Kungl. Maj:t må göra de omflyttningar av befattningshavare i lönegraderna B 30, B 26 och B 21 mellan de i staten för ortstillägg angivna platser, som i sammanhang med befordringar kunna finnas påkallade, ävensom i samband härmed inom ramen för de i sagda stat angivna ortstilläggsbelopp göra de jämkningar i de fastställda ortstilläggen, som må betingas av dylik omflyttning,

dels ock sänkt det ordinarie förslagsanslaget beskickningar och konsulat, nu 1,624,000 kronor, med 13,600 kronor till 1,610,400 kronor.

5:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *arvoden och ortstillägg åt viss extra personal i utrikesrepresentationen* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 240,000 kronor.

6:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att till extra ortstillägg åt ordinarie och extra personal i utrikesrepresentationen för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra anslag av 315,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, får anmäla, att riksdagen till *extra ortstillägg* åt ordinarie och extra personal i utrikesrepresentationen för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 315,000 kronor.

7:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts under punkt 7 framställda förslag, får anmäla, att riksdagen

dels medgivit att tjänsteman i någon av lönegraderna A 2 eller A 3, som första gången förordnas att innehava befattning såsom chef för beskickning, äger uppbära ekiperingspenningar, om med befattningen följer förmånen av fri bostad i staten tillhörigt hus, med 10,000 kronor och i annat fall med 20,000 kro-

nor, samt att beskickningschef, som åtnjuter fri bostad i staten tillhörigt hus och förflyttas till enahanda befattning vid annan beskickning, där sådan förmån ej åtnjutes, äger, därest han ej tidigare varit chef för dylik beskickning, uppbära i ekiperingspenningar 10,000 kronor,

dels ock sänkt det ordinarie förslagsanslaget ekiperingspenningar, nu 30,000 kronor, med 10,000 kronor till 20,000 kronor.

8:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8) har riksdagen sänkt det ordinarie anslaget kontorskostnadsersättningar åt lönade konsuler, nu 110,000 kronor, med 10,000 kronor till 100,000 kronor.

9:o) Riksdagen har, i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9), höjt det ordinarie förslagsanslaget ersättningar till olönade konsuler, nu kronor 110,000, med 10,000 kronor till 120,000 kronor.

10:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts under punkt 10 framställda förslag, får anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *personliga gottgörelser för mistade konsulatavgifter* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 5,000 kronor.

11:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 11 har riksdagen, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till attachéer* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 44,000 kronor.

12:o) Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts under punkt 12 framställda förslag, får anmäla, att riksdagen uteslutit det i riksstaten under tredje huvudtiteln uppförda ordinarie reservationsanslaget till militär- och marinattachéer.

13:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13) har riksdagen till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till handelsattachéer* för budgetåret 1926—1927 beviljat ett extra anslag av 60,000 kronor.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att till socialattachéer för budgetåret 1926—1927 anvisa ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit annan anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, än att anslagsrubriken synes böra ändras till »avlönande av en socialattaché», får anmäla, att riksdagen till *avlönande av en socialattaché* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor.

15:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15) har riksdagen såsom *ytterligare medel för anställande av extra biträden och vaktbetjänte vid beskickningar och konsulat* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 35,000 kronor.

C. Internationella byråer m. m.

16:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 16) har riksdagen för gäldande av *Sveriges andel i kostnaderna för Nationernas förbund* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 318,800 kronor.

17:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17) har riksdagen, i likhet med vad såsom för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *Sveriges representanters deltagande i Nationernas förbunds delegeradeförsamling* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 40,000 kronor.

18:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 18 har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *Sveriges representation i Nationernas förbunds råd m. m.* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

19:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 19 har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna för *Sveriges deltagande i internationella konferenser* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 20,000 kronor.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av *Sveriges andel i kostnaderna för den internationella skiljedomstolens byrå i Haag* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra förslagsanslag av 4,600 kronor.

21:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 21 har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för *interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariat* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 3,500 kronor.

22:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 23 har riksdagen till internationella *fredsbyrån i Genève* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 1,000 kronor.

23:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) har riksdagen till *Svenska föreningen för Nationernas förbund* för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 1,500 kronor.

D. Diverse.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att höja ordinarie förslagsanslaget skrivmaterialier, expenser, renskrivning, ved, ljus m. m., nu 420,000 kronor, med 180,000 kronor till 600,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Förevarande anslag, vilket av 1924 års riksdag fastställdes till 420,000 kronor, är jämväl i riksstaten för nu löpande budgetår uppfört med nämnda belopp. Trots de ansträngningar, som gjorts i syfte att i möjligaste mån nedbringa expensutgifterna inom utrikesförvaltningen och som för senast förflutna budgetår jämväl medfört en minskning i förhållande till föregående år med omkring 85,000 kronor, har det icke visat sig möjligt att undvika ett avsevärt överskridande av det anvisade anslagsbeloppet. Enligt budgetredovisningen för budgetåret 1924—1925 utgjorde sålunda utgifterna å anslaget omkring 736,000 kronor, och jämväl för tiden 1 juli 1925—30 juni 1926 torde man behöva räkna med en icke oväsentlig merutgift.

En höjning av anslaget synes mig följaktligen böra vidtagas i och för ernående av en bättre överensstämmelse mellan den beräknade och den verkliga åtgången. Då emellertid ansträngningar att reducera expenskostnaderna fortfarande komma att göras, och då, på sätt jag förut utvecklat, anslaget i fråga icke vidare skulle komma att annat än i begränsad omfattning anlitas för skrivbiträde inom departementet självt, torde anslaget ej behöva bestämmas högre än till 600,000 kronor.»

Riksdagen vill till en början erinra om att förevarande anslag under en följd av år i stor utsträckning överskridits, vilket vid åtskilliga tillfällen föranlett uttalanden från riksdagens och dess revisorers sida om nödvändigheten att begränsa utgifterna å anslaget. Riksdagen har även funnit att åtgärder i sådan riktning av Eders Kungl. Maj:t vidtagits, men det synes i allt fall riksdagen som om utgifterna å anslaget fortfarande vore alltför höga.

Efter av riksdagens vederbörande utskott företagen granskning av de utgifter, vilka under budgetåret 1924—1925 redovisats å anslaget, har riksdagen heller icke kunnat undgå att få den uppfattningen att hushållningen med anslaget icke är tillfredsställande. Riksdagen har sålunda uppmärksammat, att i stor utsträckning ersättning utbetalats för vissa handräkningsgöromål och budskickningar för utrikesdepartementets räkning, vilka arbeten otvivelaktigt bort kunna utföras av departementets expeditionsvakter. I fråga om upphandlingen av vissa förbrukningsartiklar har riksdagen funnit, att densamma icke alltid skett efter rationella och affärsmässiga grunder, vilket föranlett att statsverket tillskyndats merutgifter. Erforderlig försiktighet vid inköp av inventarier har ej heller iakttagits liksom överhuvud taget nödvändigheten av sparsamhet med anslagsmedlen icke synes hava i allo beaktats. Det är därför enligt riksdagens mening nödvändigt att en bättre ordning beträffande förvaltningen av nu ifrågavarande anslagsmedel genomföres i ändamål att nedbringa utgifterna.

I sammanhang härmed har riksdagen velat framhålla, att enligt riksdagens mening förevarande anslag icke bör få utan riksdagens medgivande belastas med utgifter för inköp och drift av automobiler vid beskickningar i utlandet. Vad emellertid angår driften av en för beskickningen i Moskva redan inköpt automobil, anser riksdagen, att, med hänsyn till de särskilda förhållandena på nämnda plats, kostnaderna böra få tillsvidare bestridas av ifrågavarande anslag.

Då en begränsning av ämbetsverks och andra myndigheters expensanslag under de senaste åren genomförts, har riksdagen även i fråga om utrikesdepartementets och därunder lydande beskickningars och konsulats expensmedel ansett en dylik begränsning böra vidtagas. Då emellertid från tredje huvudtitelns expensanslag utgå kostnader för uppvärmning m. m., vilka kostnader även för framtiden torde böra endast förslagsvis beräknas, synes det vara lämpligt att anslaget i framtiden uppdelas i ett förslagsanslag för berörda ändamål ävensom ett reservationsanslag, avsett för övriga utgifter under anslaget. Det låter sig dock icke göra att för närvarande med tillförlitlighet beräkna före-

nämnda bägge anslag, utan torde det böra ankomma på Eders Kungl. Maj:t att framlägga förslag rörande grunderna för anslagets uppdelning.

Vad beträffar anslagsbeloppet för nästkommande budgetår, har riksdagen känt sig tveksam, huruvida icke det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget, 600,000 kronor, skulle kunna något minskas. Då riksdagen likväl beviljar nämnda belopp, sker det under den bestämda förväntan, att detsamma icke måtte överskridas.

Under hänvisning till vad riksdagen sålunda anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt ordinarie förslagsanslaget skrivmaterialier, expenser, renskrivning, ved, ljus m. m., nu 420,000 kronor, med 180,000 kronor till 600,000 kronor.

25:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till *upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige* för budgetåret 1926—1927 beviljat ett extra anslag av 125,000 kronor.

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27) har riksdagen sänkt det ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga m. m., nu 28,000 kronor, med 13,000 kronor till 15,000 kronor.

27:o) Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag under punkt 29, får anmäla, att riksdagen för inköp av *beskickningshus i Washington* jämte tillhörande inventarier för budgetåret 1926—1927 anvisat ett extra anslag av 470,000 kronor.

28:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) har riksdagen, i likhet med vad som för innevarande budgetår ägt rum, till bestridande av kostnaderna under budgetåret 1926—1927 för *hyra av fastighet i Moskva*, inrymmande kanslilokal samt bostäder åt därvarande beskickningschef och personal, jämte kostnader för fastighetens uppvärmning, belysning m. m., anvisat ett extra förslagsanslag av 40,000 kronor.

E. Övriga ordinarie anslag.

29:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tredje huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen beslutat att i riksstaten för budgetåret 1926—1927 uppföra samtliga de ordinarie anslag under tredje huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, med oförändrade belopp.

Stockholm den 10 april 1926.

Med undersåtlig vördnad.